

Biogramy

b. działaczy Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych „Solidarność”

odznaczonych Krzyżem Wolności i Solidarności

Dzierzgowo, 13 września 2026 r.

Franciszek Jerzy Bańkowski

ur. w 1938 r. w Bogusławicach

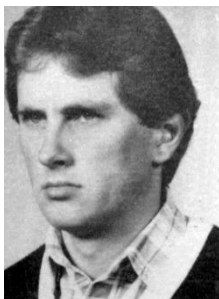
Od 1980 r. prowadził działalność na rzecz powstawania niezależnych struktur rolniczych związanych z Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym Rolników Indywidualnych „Solidarność” na terenie województwa ciechanowskiego.

W dniu 13 grudnia 1981 r. uczestniczył w spotkaniu działaczy NSZZ RI „Solidarność” zorganizowanym w związku z planowanym zjazdem wojewódzkich struktur Związku w Ciechanowie. Po uniemożliwieniu przeprowadzenia zjazdu przez władze PRL brał udział w spotkaniu działaczy, podczas którego podjęto decyzję o kontynuowaniu działalności związkowej w sposób niejawni.

W kolejnych latach kolportował drugoobiegową prasę i wydawnictwa oraz angażował się w działania na rzecz podtrzymania funkcjonowania środowiska NSZZ RI „Solidarność”. Od pierwszych krajowych dożynek rolników na Jasnej Górze, które odbyły się w sierpniu 1982 r., uczestniczył w organizacji wyjazdów na te uroczystości. Współorganizował uroczystości i przedsięwzięcia środowiska NSZZ RI „Solidarność”. Brał także udział w akcjach bojkotu wyborów organizowanych przez władze PRL.

W 1988 r. uczestniczył w działaniach na rzecz reaktywowania NSZZ RI „Solidarność” w województwie ciechanowskim. Był uczestnikiem spotkań działaczy Związku oraz sygnatariuszem deklaracji utworzenia Wojewódzkiej Rady NSZZ RI „Solidarność” w Ciechanowie. Jesienią 1988 r. współtworzył Tymczasową Gminną Radę NSZZ RI „Solidarność” w gminie Baboszewo, angażując się w odbudowę niezależnych struktur Związku.

W 1989 r. aktywnie uczestniczył w kampanii wyborczej na rzecz kandydatów Komitetu Obywatelskiego „Solidarność”.

Sebastian Mikulak

ur. w 1963 r. w Krasnosielcu

W latach 1980-1989 był działaczem NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność” na terenie gminy Krasnosielc. W ramach prowadzonej działalności zajmował się kolportażem wydawnictw podziemnych, a także organizował pomoc dla osób represjonowanych.

W dniach 31 sierpnia - 1 września 1985 r. uczestniczył w pielgrzymce rolników na Jasną Górę, podczas której niósł wieniec z szarfą NSZZ RI „Solidarność”.

W okresie od 1987 r. do 1989 r. był członkiem Wojewódzkiej Rady Rolników „Solidarność” województwa ostrołęckiego. Brał czynny udział w uroczystościach związanych z 7. rocznicą podpisania porozumień rzeszowsko-ustrzyckich, połączonych z nielegalnymi spotkaniami

opozycji rolniczej w kraju w dniach 20-21 lutego 1988 r. Ponadto uczestniczył w pochodzie zorganizowanym z tej okazji, podczas którego został zatrzymany przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej.

Aktywnie działał w ramach Duszpasterstwa Rolników, uczestnicząc w spotkaniach organizowanych w Domu Rekolekcyjnym w Szelkowie.

W lutym 1989 r. był jednym z inicjatorów powołania nieformalnej Gminnej Rady Rolników „Solidarność” w Krasnosielcu. Brał również czynny udział w próbach zorganizowania spotkań rolników na terenie gminy Krasnosielec, rozwieszając zawiadomienia w miejscach publicznych.

W 1989 r. był delegatem na Krajowy Zjazd NSZZ RI „Solidarność” w Warszawie. Uczestniczył także w akcjach bojkotu wyborów organizowanych przez władze PRL oraz prowadził działalność propagandową na rzecz kandydatów Komitetu Obywatelskiego „Solidarność” w wyborach parlamentarnych.

Pośmiertnie:

Hanna Maria Grotkowska

ur. w 1954 r. w Przasnyszu

W dniu 8 września 1980 r. kierowała strajkiem w swoim zakładzie pracy, Przedsiębiorstwie Przemysłu Spożywczego w Warszawie – Chłodni w Ciechanowie, a następnie została przewodniczącą Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” tamże.

W późniejszych latach uczestniczyła w wydarzeniach organizowanych przez Solidarność Rolniczą: w dniach 22-23 lutego 1983 r. w rekolekcjach w Czarnej koło Krakowa, we wrześniu 1984 r. w dożynkach na Jasnej Górze w Częstochowie i 12 maja 1985 r. w uroczystościach w Warszawie z okazji rocznicy rejestracji NSZZ RI „Solidarność”. W grudniu 1984 r., w swoim domu przy ul. Ciechanowskiej w Przasnyszu, wraz z innymi osobami wykonała ulotki przypominające o wprowadzeniu stanu wojennego, które rozprowadzono w mieście w nocy z 12 na 13 grudnia 1984 r.

Z powodu zaangażowania w działalność opozycyjną została objęta śledztwem prowadzonym przez Prokuraturę Wojewódzką w Ostrołęce, dotyczącym druku i kolportażu ulotek i innych materiałów bezdebitowych w Przasnyszu. 28 maja 1985 r. dokonano przeszukania jej domu rodzinnego, w wyniku którego odnaleziono kilkadziesiąt wydawnictw opozycyjnych. Tego samego dnia została zatrzymana, a 30 maja 1985 r. tymczasowo aresztowana przez Prokuraturę Wojewódzką w Ostrołęce i osadzona w Areszcie WUSW w Ostrołęce. 5 czerwca 1985 r. Sąd Rejonowy w Przasnyszu uchylił areszt.

17 czerwca 1985 r. została ponownie aresztowana na podstawie postanowienia Sądu Wojewódzkiego w Ostrołęce z 13 czerwca 1985 r. i 18 czerwca 1985 r. osadzona w Areszcie Śledczym w Białymstoku przy ul. Kopernika. 20 września 1985 r. Prokuratura Wojewódzka w Ostrołęce wydała postanowienie o uchyleniu aresztu tymczasowego i zastosowaniu dozoru MO, polegającego na meldowaniu się 2 razy w miesiącu w RUSW w Przasnyszu. Areszt w Białymstoku opuściła 21 września 1985 r., a 12 grudnia 1985 r. uchylono dozór MO. 5 maja 1986 r. Prokuratura Wojewódzka w Ostrołęce umorzyła prowadzone przeciwko niej postępowanie.

W czasie pobytu w areszcie została zwolniona z pracy w Przedsiębiorstwie Przemysłu Spożywczego w Warszawie – Chłodni w Ciechanowie.

Mieczysław Waclaw Grotkowski

ur. w 1928 r. w Przasnyszu

W 1981 r. był przewodniczącym Koła Miejskiego NSZZ RI „Solidarność” w Przasnyszu, w byłym województwie ostrołęckim, a także członkiem Zarządu Gminnego i Zarządu Wojewódzkiego NSZZ RI „Solidarność”. Organizował protesty rolnicze, w tym akcję niepłacenia 3 i 4 raty podatku gruntowego.

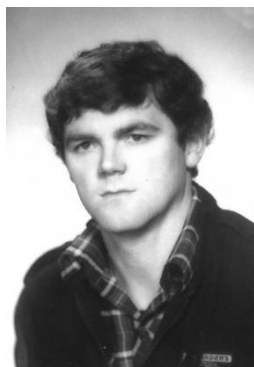
W latach 1983-89 wielokrotnie uczestniczył w wydarzeniach organizowanych przez Solidarność Rolniczą, m.in. w rekolekcjach w Czarnej koło Krakowa, spotkaniach Duszpasterstwa Rolników w Niepokalanowie, uroczystościach organizowanych w maju w Warszawie, w rocznice rejestracji Związku, pogrzebie błogosławionego ks. Jerzego Popiełuszki i uroczystościach w kościele pw. św. Stanisława Kostki, poświęconych jego pamięci, dożynkach w Częstochowie, uroczystościach w Rzeszowie, w rocznice podpisania porozumień rzeszowsko-ustrzyckich.

W 1985 r. został ukarany grzywną w wysokości 35000 zł, przez Kolegium ds. Wykroczeń przy Prezydencie Miasta Częstochowa z powodu eksponowania symboli NSZZ „Solidarność” w czasie dożynek we wrześniu na Jasnej Górze.

Wiosną 1988 r. zaangażował się w akcję nakłaniającą społeczeństwo do bojkotu wyborów do Rad Narodowych z 19 czerwca 1988 r. 25 sierpnia 1988 r. był obecny na spotkaniu w Wielodrożu, w byłym województwie ostrołęckim, na którym powołano Wojewódzką Radę Rolników Indywidualnych „Solidarność” i wydano oświadczenie o solidarności z górnikami protestującymi na Śląsku. Sygnował pismo z 15 września 1988 r. do Wojewody Ostrołęckiego, informujące o utworzeniu Rady.

Współtworzył Gminno-Miejską Radę Rolników Indywidualnych „Solidarność” w Przasnyszu, powstałą 2 lutego 1989 r. i przasnyski Komitet Obywatelski przy Lechu Wałęsie, utworzony 16 kwietnia 1989 r.

W dniach 18-19 marca 1989 r. w Warszawie reprezentował województwo ostrołęckie na Krajowym Zjeździe Delegatów NSZZ RI „Solidarność”.

Lech Leonard Kobylński

ur. w 1954 r. w Makowie Mazowieckim

W latach 1981-1989 prowadził działalność w strukturach Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych „Solidarność” na terenie województwa ostrołęckiego. Organizował struktury Związku na terenie gmin Czerwonka, Sypniewo i Szelków, uczestniczył w organizowaniu zebrań założycielskich oraz pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Zarządu Gminnego NSZZ RI „Solidarność” w Czerwonce. Był również delegatem na Zjazd Wojewódzki Związku.

W ramach działalności związkowej aktywnie krytykował politykę władz administracyjnych i partyjnych szczebla wojewódzkiego oraz centralnego, sprzeciwiał się uzależnieniu PRL od państw bloku wschodniego oraz popierał działania protestacyjne środowisk rolniczych. Był jednym z organizatorów protestu rolników we wrześniu 1981 r., polegającego na odmowie uiszczenia III raty podatku rolnego, a także wywierał presję na sołtysów przyjmujących należności podatkowe.

W związku z prowadzoną działalnością w dniu 13 grudnia 1981 r. został internowany na wniosek KWMO w Ostrołęce i osadzony w Ośrodku Odosobnienia w Iławie, gdzie przebywał do 12 lutego 1982 r.

Po zwolnieniu z internowania kontynuował działalność opozycyjną, uczestnicząc w spotkaniach byłych działaczy NSZZ RI „Solidarność”, organizowanych m.in. w jego domu rodzinnym oraz pod pretekstem spotkań Duszpasterstwa Rolników w Szelkowie. Zajmował się również kolportażem ulotek i utrzymywał kontakty z działaczami opozycyjnymi z rejonu makowskiego.

Z uwagi na prowadzoną działalność pozostawał pod kontrolą operacyjną Służby Bezpieczeństwa do 1988 r.

Włodzimierz Dominik Kołakowski

ur. w 1926 r. w Żabokliku

Był rolnikiem w Żabokliku (gmina Dzierzgowo, dawne woj. ciechanowskie). Jesienią 1980 r. włączył się w tworzenie Solidarności Wiejskiej, a w 1981 r. został przewodniczącym Komitetu Gminnego NSZZ RI „Solidarność”. W grudniu tego roku uczestniczył w strajku rolników w Siedlcach oraz był delegatem na Zjazd Wojewódzki NSZZ RI „Solidarność”, którego obrady miały rozpocząć się 13 grudnia 1981 r. w Ciechanowie.

28 marca 1987 r. wziął udział w dniach skupienia zorganizowanych przez NSZZ RI „Solidarność” w parafii św. Anny w Wilanowie. W drodze powrotnej, 29 marca kilka minut po północy, został zatrzymany przez patrol MO w Przasnyszu. Znalaziono przy nim wydawnictwa niezależne, a podczas przeprowadzonego tego samego dnia przeszukania mieszkania – kolejne bezdebrity. 23 kwietnia 1987 r. Rejonowe Kolegium ds. Wykroczeń przy Naczelniku Miasta w Przasnyszu wymierzyło mu grzywnę 20 000 zł, orzekło przepadek materiałów, obciążenie kosztami postępowania oraz publikację informacji w „Tygodniku Ostrołęckim”.

Bojkotował wybory do Sejmu PRL z 13 października 1985 r., referendum z 29 listopada 1987 r. w sprawie drugiego etapu reformy gospodarczej oraz wybory do rad narodowych z 19 czerwca 1988 r.

W dniach 20-21 lutego 1988 r. uczestniczył w Rzeszowie w obchodach 7. rocznicy porozumień rzeszowsko-ustrzyckich. Podczas manifestacji 21 lutego został zatrzymany, a 19 kwietnia 1988 r. ukarany przez tamtejsze Rejonowe Kolegium ds. Wykroczeń grzywną 45 000 zł.

5 czerwca 1988 r. współorganizował i uczestniczył w uroczystościach w Dzierzgowie z okazji 7. rocznicy Zjazdu Gminnego NSZZ RI „Solidarność”, za co skierowano przeciwko niemu wniosek do kolegium. 25 sierpnia był obecny na spotkaniu rolników w Wielodrożu (dawne woj. ostrołęckie), podczas którego reaktywowano Wojewódzką Radę Rolników Indywidualnych

i przyjęto oświadczenie solidarności ze strajkującymi na Pomorzu i Śląsku. Dokument ten zawiózł górnikom w Jastrzębiu-Zdroju. 11 września uczestniczył w dożynkach i manifestacji rolników w Przasnyszu.

Należał do współorganizatorów Wojewódzkiej Rady Rolników „Solidarność” w Ciechanowie, powołanej 2 października 1988 r., oraz Gminnej Rady Rolników „Solidarność” w Dzierzgowie, utworzonej 9 listopada 1988 r., której został członkiem. 6 listopada 1988 r. brał udział w Wieczni Kościelnej w uroczystościach ku czci żołnierzy poległych za ojczyznę w latach 1918–1920.

W latach 80. wielokrotnie uczestniczył w majowych obchodach rocznicy rejestracji NSZZ RI „Solidarność” w Warszawie, dożynkach rolniczych w Częstochowie, spotkaniach Duszpasterstwa Rolników oraz mszach za Ojczyznę w kościele św. Stanisława Kostki na Żoliborzu. Przywoził stamtąd wydawnictwa niezależne i kolportował je wśród rolników.

Wiosną 1989 r. brał udział w spotkaniach przedwyborczych z kandydatami opozycji.

Czesław Mikulak

ur. w 1924 r. w Wólce Rakowskiej

Od kwietnia 1948 r. do 15 marca 1950 r. był członkiem nielegalnej organizacji Narodowe Zjednoczenie Wojskowe, pseudonim „Burza”, za co wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie z 31 maja 1950 r. został skazany na karę 15 lat więzienia. Osadzony był w więzieniu w Pułtusk i w Nowogardzie, skąd został zwolniony warunkowo 8 kwietnia 1955 r.

W latach 1980-1989 prowadził działalność w NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność” na terenie gminy Krasnosielc. Pełnił funkcję zastępcy przewodniczącego Zarządu Gminnego NSZZ RI „Solidarność” w Krasnosielcu. Zajmował się organizowaniem spotkań działaczy, pomocą dla osób represjonowanych a także kolportażem wydawnictw podziemnych. W ramach Duszpasterstwa Rolników uczestniczył w spotkaniach działaczy w Domu Rekolekcyjnym w Szelkowie. W dniach 31 sierpnia - 1 września 1985 r. brał udział w pielgrzymce rolników na Jasną Górę w Częstochowie, podczas której niósł wieniec z szarfą NSZZ RI „Solidarność”.

W okresie od 1987 r. do 1989 r. był członkiem Wojewódzkiej Rady Rolników „Solidarność” województwa ostrołęckiego. W 1988 r. podczas obchodów rocznicy podpisania porozumień rzeszowsko-ustrzyckich brał udział w manifestacji rolników.

W lutym 1989 r. był jednym z inicjatorów powołania nieformalnej organizacji pn. Gminna Rada Rolników „Solidarność” w Krasnosielcu. Był także delegatem na Zjazd Krajowy Związku.

Wiktor Marian Perzanowski

ur. w 1932 r. w Perzanowie

W latach 1981-1989 prowadził działalność w strukturach NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność” na terenie województwa ostrołęckiego. Był jednym z najaktywniejszych organizatorów NSZZ RI „Solidarność”, głównie w gminie Czerwonka.

W marcu 1981 r. został wybrany przewodniczącym Zarządu Gminnego NSZZ RI „Solidarność”. Funkcję tę pełnił do wprowadzenia stanu

wojennego. Ponadto wszedł w skład Prezydium Zarządu Wojewódzkiego NSZZ RI „Solidarność”, a także był delegatem na Zjazd Wojewódzki i Krajowy Związku. W ramach prowadzonej działalności opozycyjnej uczestniczył w zebraniach założycielskich na szczeblu wiejskim i gminnym, podczas których krytykował politykę władz administracyjnych i partyjnych z województwa i kraju. W dniu 14 września 1981 r. był głównym organizatorem akcji protestacyjnej rolników nawołującej do niepłacenia III raty podatku rolnego.

W związku z prowadzoną działalnością w dniu 13 grudnia 1981 r. został internowany i osadzony w Ośrodku Odosobnienia w Iławie. Decyzją Komendanta Wojewódzkiego MO z 11 lutego 1982 r. został zwolniony z internowania.

Po opuszczeniu ośrodka odosobnienia kontynuował działalność niepodległościową. Organizował w swoim domu spotkania z miejscowymi działaczami Związku, a także utrzymywał kontakty ze środowiskiem byłych aktywistów NSZZ RI „Solidarność” m.in. z Ludwikiem i Lechem Kobylińskimi. Ponadto uczestniczył w zbiórkach żywności i pomocy finansowej dla strajkujących górników w Jastrzębiu Zdroju. Brał także udział w comiesięcznych spotkaniach w Domu Rekolekcyjnym w Szelkowie w ramach Duszpasterstwa Rolników. We wrześniu 1988 r. wszedł w skład Wojewódzkiej Rady Rolników „Solidarność”.

Z powodu prowadzonej działalności był kontrolowany operacyjnie przez Służbę Bezpieczeństwa do 1989 r. W ramach dodatkowych represji dwukrotnie zastrzegano mu możliwość wyjazdów zagranicznych.

Andrzej Roman

ur. w 1962 r. w Przasnyszu

W latach 1981-1989 prowadził działalność opozycyjną w środowisku Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych „Solidarność” na terenie województwa ostrołęckiego.

W okresie stanu wojennego angażował się w organizowanie pomocy dla rodzin osób represjonowanych oraz uczestniczył w kolportażu wydawnictw bezdebitowych. Brał udział w akcjach plakatowych, organizował sieć kolportażu wydawnictw drugiego obiegu w środowisku rolniczym oraz uczestniczył w uroczystościach patriotyczno-religijnych i spotkaniach Duszpasterstwa Rolników w Szelkowie. Współpracował również z działaczami NSZZ „Solidarność” oraz środowiskiem Ruchu Wolność i Pokój.

W 1988 r. był aktywnie zaangażowany w działania na rzecz odbudowy jawnych struktur NSZZ RI „Solidarność”. Brał udział w kolportażu ulotek i materiałów sygnowanych przez „Solidarność”, uczestniczył w protestach środowiska rolniczego oraz był jednym z inicjatorów powołania Gminnej Rady Rolników „Solidarność” w gminie Krzynowłoga Mała, której następnie przewodniczył.

W sierpniu 1988 r. został zatrzymany i przesłuchany przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej w związku z odmową oddania noszonego publicznie znaczka „Solidarność”. W tym samym okresie angażował się w działalność Wojewódzkiej Rady Rolników „Solidarność”.

W pierwszej połowie 1989 r. uczestniczył w spotkaniach i działaniach organizacyjnych środowiska NSZZ RI „Solidarność”, został wytypowany jako delegat na zjazd krajowy Związku oraz brał udział w działalności Gminnego Komitetu Obywatelskiego przy Lechu Wałęsie. Przed wyborami czerwcowymi prowadził działalność na rzecz kandydatów Komitetu Obywatelskiego „Solidarność” na terenie gminy Krzynowłoga Mała.

Ze względu na prowadzoną działalność opozycyjną w latach 1988-1989 pozostawał w zainteresowaniu organów bezpieczeństwa państwa.

Stanisław Jan Sobotka

ur. w 1938 r. w Warszawie

W 1980 r. współtworzył Solidarność Rolniczą w gminie Goworowo w byłym województwie ostrołęckim. Ze względu na dogodne połączenie kolejowe z miejscem zamieszkania, pełnił funkcję kuriera, przewożąc z siedziby Regionu Mazowsze NSZZ „Solidarność” przy ul. Mokotowskiej w Warszawie materiały informacyjne i prasę niezależną. Nawiązane kontakty i wypracowane kanały kolportażu wykorzystał również w późniejszych latach swojej działalności związkowej po 13 grudnia 1981 r.

W stanie wojennym i w kolejnych latach odpowiadał za łączność i dostarczał wydawnictwa bezdebitowe z Warszawy do województwa ostrołęckiego, gdzie rozprowadzał je. W jego domu w Zaorzu odbywały się spotkania działaczy nielegalnych struktur, w których uczestniczył, a także brał udział w podobnych spotkaniach organizowanych m.in. w Domu Rekolekcyjnym w Szelkowie w drugiej połowie lat 80.

Ponadto współpracował z Wojewódzką Radą Rolników „Solidarność” województwa ostrołęckiego, powołaną 25 sierpnia 1988 r. Sygnował pismo do Wojewody Ostrołęckiego z 15 września 1988 r., informujące o utworzeniu Rady. Działalność opozycyjną prowadził w latach 1980-1989.